Split by PDF Splitter

humanā. siue creatā ⁊ increatā. De quib⁹ sunt duo
p̄mi libri. ⁊ caput et mēbra de q̄bus sunt duo sequē-
tes. Et accipio hic large totū integrū. q̄d multa ꝓple
ctitur nō solū p cōpositōem: sed etiā p vniōē ⁊ per
ordinē. Subiectū q̄z ad q̄ omnia reducunt sicut ad
totū vniuersale. possum⁹ nominare duplationē siue
sub diuisiuncōne. et sic est res vel signū. Et vocat hic
signum sacramentū. Possumus et vnico vocabulo
noiare: ⁊ sic est credibile. prout tn̄ credibile trāsit in
rōnē intelligibil. ⁊ hoc p additōes rōnis: et hoc mō
ꝓuie loquēdo credibile ē subiectū in B libro. Conce
dende ergo sunt rōnes ꝓbantes ⁊ ētū esse subiectū.
et res et signa. ⁊ credibile: diuersimode sicut dicū ē
¶ Q̄d ē obiecīē in contrariū. q̄ de eo nō agit p to-
tū in hoc libro. Dicendū q̄ ēgnis nō agat de eo ēgn̄
tum ad substantiā tm̄. agit tn̄ ēgnum ad substantiā
vel ēgnū ad opera eius. ⁊ ideo nō ē subiectū vt totū
sed vt principiū. ¶ Q̄d obiecīē q̄ materia nō coin
cidit in vnū cū fine. Dicendus. q̄ materia tripliciter
dicīē. scz materia ex q̄. materia in q̄. ⁊ materia circa
quā. ⁊ hec vltima materia mag⁹ dicīē obiectū q̄ ma
teria. Q̄n ergo dicīē q̄ materia nō coincidit cū fine.
verū ē de materia ex q̄ que ꝓuie ē materia: sed non
de materia circa quā que ꝓuie est obiectū. Nam idē
pōt esse obiectū habitus ⁊ finis. ⁊ tali modo accipīē
materia in scientia p obiecto virtutis cognoscētis.
¶ Quod obiecīē de rebus et signis q̄ sint subiecta
oim scientiarū. Dicendū. q̄ res et signū possunt ac-
cipi in sua generalitate ⁊ sic nō pertinent ad scientias
specialē. nec ad librum. nec ad eandē scias. Possunt
iterū accipi p̄m q̄ induūt ratōes credibilis ⁊ sic quē
admodū vna est virtus ⁊ vn⁹ est habitus de omnib⁹
credibilibus. siue sint res. siue sint signa: et fides. sic
vna est scia specialis de oibus incīē induunt hanc
rōnē. s. credibil. siue sint res siue signa. ¶ Aliter pōt
dici. q̄ dupliciter est loqui de rebus et signis. aut ab
solute. aut in relatiōe ad fruitionē. siue ad illud quo
fruendū est. Primo quidē modo spectant ad specia
les scientias ⁊ diuersas. Secūdo modo ad vnā scias
siue doctrinas. Unde quēadmodū de oibus enim⁹
incīē reducunt ad vnū primū ens. est vna scien
tia. aut vnus liber. sic de oibus rebus ⁊ signis. incīē
ordinant ad vnum q̄ est alpha et o: est vna scientia
¶ Quod obiecīē. q̄ credibile est obiectum veritatis
est dicendū. q̄ alio mō est credibile obiectum verita
tis. alio modo scie. Credibile enim p̄m q̄ habet in se
rationē p̄me veritatis. cui fides assentit. ꝓter se et
super oia. pertinet ad habitus fidei. Secūm vo q̄ super
rōnem veritatis addit rationem auctoritatis. perti-
net ad doctrinā sacre scripture. De qua dicit Aug.
sup Gen. ad lām. q̄ maior est eius auctoritas. q̄ hu-
mani ingenij pspicacitas. Sz p̄m q̄ supra rōnē veri
tatis et auctoritatis addit rationē. phabilitatis. per
tinet ad ꝓsideratōnem psentis libri. in quo ponunt
rationes. ꝓbantes fidē nostrā. et sic patet quomodo
differenter est fides de credibili. ⁊ libri de canone sa
cre scripture. ⁊ psens scriptura. ⁊ ideo non valet illa
obiectio de sperabili vel diligibili. q̄n̄ iste liber nō ē
sic ad defensionem spei ⁊ charitatis: sicut fidei. vnde
non est simile. Questio. ij.
De causa formali siue modo agendi huius libri. Et
dicīē est q̄ est pscrutatorius et inquisitiu⁹ secretorū.
Sz pta. Esa. xl. Deus dat secretorū scrutatores q̄si
nō sunt. Item Prouer. xxv. Scrutator maiestatis opp-
metur a gloria. Item Eccli. iij. Altiora te ne quesieris.
⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Ergo si ea que ma-
gister pscrutat sunt secreta. sunt magna. sunt alta et
fortia: male magister pcedit. ¶ Item rōne ostēdit sic.
Mod⁹ pcedēdi in pte scie vel esse vniformis mō
totalis scie: sed modus pcedendi in sacra scriptura
est tipicus et p modū narratōnis nō inquisitōnis. ergo
ergo liber iste pticat ad sacrā scripturā. nō vel et p
ce. lere indrendo. ¶ Item mod⁹ agendi. vel esse ꝓuiens
materie de q̄ est. Q̄n in primo ethicorū dicīē.
Sermones inquirēdi sunt ꝓm materiā. Sed mate-
ria hui⁹ doctrine est credibile. et credibile ē supra ra
tionē. ⁊ modus pcedēdi p rōnes nō ꝓuenit huic do
ctrine. ¶ Item modus agendi vel esse ꝓuiens finē
ad quē ordinat scientia. Sed hec scia vt dicit magi
ster i littera ordinat ad fidei ꝓmotōnē: ⁊ rōnes fidē
nō ꝓmouent: sed euacuant. Q̄n Greg. Fides nō hz
meritū. cui humana ratio pbet experimentū. ergo ta
lis modus ꝓtrariat fini. ⁊ nō est ꝓuiens. Unde ⁊
Hiero. Colle inquit argumēta cū te fide agit. Pa-
storibus et piscatorib⁹ credit fi dyalecticis. Ianus ⁊
et inutilis videt hic modus. ¶ Sed cōtra. ⁊. Pe. iij.
Parati omi poscēti reddere rōnem de ea que in vo-
bis est fide ⁊ spe. Cū ergo multi sint q̄ fidē nostrā im
pugnāt. vtiq̄ rōnē de ea poscūt. vtile ⁊ ꝓgruū videt
per rōnes eā astruere. ⁊ mō inquisitōis ⁊ rōcinando
pcedere. ergo ⁊c. Item Richard⁹ de sancto Victo. in
li. de trini. Credo sine dubio ad quo libet explana
tionē necesse esse non mō phabilia: sed etiā necessa
ria argumenta nō desse. licet ptingat nostrā indu-
striam latere. Ergo cuz fides nostra credat necessa
ria. ⁊ illa habeāt rōnes latentes. ⁊ talia indigent p
scrutatione vt eno denē. patet q̄ modus pscrutato
rius maxime cōuenit huic scie. ¶ Item nō est peioris
cōditionis veritas fidei nostre q̄ alie veritates: sed
in alijs veritatibus sci est q̄ omnis que potest p rōnē
impugnari. potest ⁊ debet p rōnē defendi. ē pati ra
tione ⁊ veritas fidei nostre. ¶ Item non est mō fides
nra peioris ꝓditionis q̄ in ꝓcipio. ⁊ q̄n ipugnabat
p falsa miracula magorū. defendebat p vera sancto-
rum. ergo cū mō impugnet p falsa argumenta bere
ticorū: debet defendi per vera argumenta doctorum
¶ Rō. dicendū. q̄ mod⁹ pscrutatorius ꝓuenit huic
doctrine siue libro. Cuz ēm finis imponat necessita
tem bis q̄ sunt ad finē. Quia sicut dicit pbo. Serra
est dentata: quia est ad serrandū. sic iste liber: quia
est ad ꝓmotōes fidei habz modū inquisitiū. Mo
dus ēm ratiocinatiu⁹ siue inquisitiuus valet ad fidei
ꝓmotōes. et hoc tripliciter p̄m tria genera hominū
Quidā ēm se fidei aduersarij. Quidā se i fide firmi
Quidā vo pfecti. Modus inquisitiuus valet primo
ad cōfundendū aduersarios. Unde Aug⁹. j. de trini
Aduersus garrulos ratōcinatores clatiores magis
q̄ capatiores. rōnib⁹ catholicis ⁊ similitudinib⁹ cō-
gruis. ad defensionē ⁊ assertionē fidei. ē vtendū. Se
cundo valet ad fouendus infirmos. Sicut ēm deus
charitatē infirmorū fouet p beneficia tpalia sic fidē
infirmorū fouet p argumenta phabilia. Si ēm infir-
mi viderent rōnes ad fidei phabilitatem deficere: ⁊
ad oppositū abundare. nullus psisteret. Tercio va-
let ad delectādū pfectos. Miro ēm mō aia delectat
in intelligendo q̄d pfecta fide credit. Unde Bern.
Nihil libentius intelligimus q̄ quod iam fide cre-
dimus. ¶ Q̄d ergo obiecīē in cōtrariū. dōm. q̄ omnes
ille autoritates intelligunt de pscrutatōe curio
sa nō de pscrutatione studiosa. Nam ipse dicit
iudeos. Job. v. Scrutamini scripturas ⁊c. ¶ Quod
obi. q̄ ille modus nō cōpetit sacre scripture. Dicēdū
ad hoc. q̄ liber iste ad sacrā scripturā reducat p mo-
dū cuiusdā subalternatiōis. nō ptis principalis. Si
militer ⁊ libri doctorū q̄ sunt ad fidei defensionem.
q̄d pz sic. Quia nō quelibet determinatio trahens in
parte. facit subalternationē scie. ⁊ determinatio q̄dā
modo distrahēs. Nā scia de linea recta nō dī subalt
nari geometrie. ⁊ scia de linea visuali. q̄n̄ hec determi
natio q̄dāmodo trahit ad alia ꝓncipia. Q̄n ē sacra
scriptura est de credibili vt credibile. hic est de credi
bili vt facto intelligibili. ⁊ hec determinatio distrahit.
Nam q̄d credimus debet aucri. ⁊ q̄d intelligim⁹ rō-
ni. Ideo est. q̄ sicut ali⁹ mod⁹ certitudinis est in scia
superiori. ⁊ inferiori. ita ali⁹ mod⁹ certitudinis est in sa
cra scriptura. ⁊ alius in hoc libro. ⁊ iō ali⁹ mod⁹ pce-
dendi. Et sicut scia subalternata vbi deficit. redit ad
certitudinē scie subalternantis q̄ maior est. Sic etiā
cū in q̄ deficit certitudo ratōnis. recurrit ad auctōes
sacre scripture. q̄ excedit omnē certitudinē ratōnis.
¶ Q̄ tu obiicis q̄ dz ꝓuenire materie. Dicendū. q̄
ꝓuenit. Et q̄ obi. q̄ credibile est sup rōnē. verū est su
per rōnē ēgn̄ ad scias acq̄sitā. ⁊ nō supra rōnē cleua
tā p fidē ⁊ p vnū scie et intellect⁹. Fides ēm cleuat
ad assentendū. scia ⁊ intellect⁹ cleuant ad ea q̄ credi
ta sunt ad intelligendū. ¶ Q̄d obi. q̄ nō ꝓuenit fini
q̄ euacuat meritū. Dicendū. q̄n̄ assentit. ꝓter se rati
oni. tūc auferē loc⁹ fidei. q̄ in aia hois dīāt violētia
rōnis. Sed q̄n̄ fides nō assentit. ꝓter rōnē. sed. ꝓter
amorē ei⁹ cui assentit. desiderat habere rōnes. tūc nō
euacuat rō humana meritū. ⁊ auget solaciū. ⁊ pmo
mō intelligit Greg. similiter ⁊ hiero. q̄ nō sunt inducē
da argumēta dyaletica. quib⁹ hō ꝓncipaliē initat. q̄
innitendū ē aucti principali⁹ q̄ rōni. ¶ Questio. iij.
De causa finali. Et cum dicturus sit q̄ liber iste est ad
reuelandum abscondita. querit vtrū op⁹ hoc sit con
templationis gra. vel vt boni fiamus. Et q̄ sit vt bo
ni fiam⁹. vt sic. Omis doctrina q̄ est de bis sine q̄rū
cognitiōe nō ptingit recte viuere. est vt boni fiamus.
sed iste liber est ad cognitōem nre fidei. sine q̄ impos-
sibile est placere deo. nec recte viuere. vt vi Hebr. xi.
q̄ iste liber est vt boni fiamus. ¶ Item ois doctrina q̄
ꝓuenit cū virtute in obiecto. est vt boni fiam⁹. hec p
se manifesta est. ⁊ hec doctrina ꝓuenit cū fide in obie
cto. q̄ est de credibili de q̄ etiā est fides siue in q̄. ⁊ ⁊c.
¶ Item doctrina ꝓticularis ꝓuenit cū totali in fine. ⁊
finis totalis scripture sacre. nō est tm̄ vt fiam⁹ boni. ⁊
etiā vt fiam⁹ bti. ⁊ beatitudo ē optimū. igit finis isti
us scie est vt boni fiam⁹. ¶ Cōtra. mag⁹ dicit in litera
q̄ finis siue intentio sua est theologicarū inquisitionū
abdita pandere. ⁊ hoc ptinet ad eū cui⁹ finis est spe-
culatio. ⁊ ⁊c. ¶ Item scia quē est vt boni fiam⁹. ptinet
ad mores. sed cū theologia sit de fide nō de moribⁿ.
liber aut iste de bis que spectant ad fidē. nō de bis q̄
spectāt ad mores. ⁊ op⁹ ⁊ nō ē vt boni fiam⁹. ¶ Item
ois scia que est vt boni fiam⁹ est practica. sed ois ta-
lis est de bis q̄ sunt ab ope nostro. ⁊ hec nō est de bis
q̄ sunt ab ope nostro. sed a deo. ⁊ est ꝓtēplatiōis gra
nō vt boni fiamus. ¶ Rō ad intelligentiā q̄dictorū
notandū est q̄ pscrutabilis est intellect⁹ noster a scia.
Quinq̄ aut ptingit considerare tripliciē. s. in se vel. ꝓut
extendit ad affectū. vel. ꝓut extendit ad opus. Extē
dit aut intellect⁹ p modū dictantis ⁊ regulantis fm
hunc tripliciē statū. et q̄ erare potest. habet tripliciē
habitum discretiū. Nam si consideremus intelle-
ctum in se. sic est ꝓuie speculatiuus. ⁊ perficit ab ha
bitu q̄ est ꝓtēplationis gra. quē dicit speculatiua sci
entia. Si aut ꝓsideremus ipm vt natū extendi ad op⁹.
sic pficit ab habitu vt boni fiamus. ⁊ hic est scia pra
tica siue moralis. Si aut medio mō cōsideret. vt na
tus extendi ad affectū. sic pficit ab habitu medio in-
ter pure speculatiuū ⁊ practicū. qui ꝓplectit vtrūq̄.
⁊ hic habit⁹ dicit sapia. q̄ simul dicit cognitionē et
affectū. Sapientia ēm doctrine est fm nomen eius.
Eccli. vj. Unde hic est ꝓtēplationis gratia. ⁊ vt boni
fiam⁹. principaliter tn̄ vt boni fiam⁹. talis est cogni-
tio tradita in hoc libro. Nā cognitio hec iuuat fidē.
⁊ fides sic est in intellectu vt quārti est de sui ratiōe.
nata sit mouere affectū. ⁊ hoc patet. Nā hec cogni-
tio. xps. p nobis mortu⁹ ē. ⁊ cōsimiles. nisi sit bō pec
catorū ⁊ bur⁹. mouet ad amorē ⁊ deuotionē. n̄ sic ista.
circul⁹ vincit diametz. ⁊c. Concēdēdū ē q̄ q̄ scia pnitis
libri est vt boni fiam⁹. ¶ Q̄d obi. q̄ est ad pandēdū
abscōdita. Dicēdū. q̄ ibi nō ē stat⁹. q̄ illa reuelatō or
dinat ad affectū. ¶ Q̄d obi. q̄ nō est de moribⁿ. nec
de bis q̄ sunt ab ope nro. iā pz rōsio ad illud. q̄ ipse
loq̄t de illa scia q̄. ꝓuie ē vt boni fiam⁹ vt de practica.
Questio. iiij.
De cā efficiente. Et dī fuisse mag⁹ petr⁹ lombardus
pisiensis cpō. Sed q̄ nō debeat dici autor hui⁹ libri
videt. Ille sol⁹ dicēdus ē autor libri q̄ ē doctor siue
autor doctrine. Sz sicut dicit aug. i libro de mag sol⁹
xps est doctor. ⁊ solus dz dici hui⁹ libri autor. Item
sicut dicit phs in ethicis. Nō quicq̄ facit gramma
ticalia vel musicalia debet dici grāmaticus vel mu-
sicus. vt pote si faciat casu vel fortuna vel alio supp
nente siue dicente. Sed magister hoc opus cōposuit
et aliena doctrina. sicut ipse dicit in litera. q̄ in B opē
re maioris crempla doctrinārū repies. ⁊ nō debet di-
ci autor. Si tu dicis. q̄ nō tm̄ dic est doctrina sanc-
torū sed etiam sua. cuius ratione debet dici autor.
Contra. a maiori ⁊ digniori debet fieri denominatio.
Sed mag⁹ dicit. q̄ si paulisper vox sua insonuerit. et
tunc a paternis limitib⁹ nō discessit. ergo non debet
iste liber dici esse magistri. ¶ Contra. constat q̄ deus
hoc opus non scripsit digito suo. ergo habuit alium
doctorem. Sed non est dare aliū nisi magistrū. ⁊ ⁊c.
¶ Item auctoritas magistri in hac parte recipitur.
ideo cum ipse dicat in litera. in multo labore ⁊ sudo
re hoc volumen deo prestante compegimus. ergo vi
detur q̄ ipse fuit autor presentis libri. ¶ Rō. ad in-
telligentiā dictorū. notandum. q̄ quadruplex est mo
dus faciendi libum. Aliquis enim scribit alienam
materiam. nihil addendo vel mutando. et iste me-
re dicitur scriptor. Aliquis scribit aliena addendo
nō de suo. et iste compilator dicitur. Aliqs scribit ⁊
aliena ⁊ sua: sed aliena tanq̄ principalia. ⁊ sua tanq̄
annexa ad euidentiam. ⁊ iste dicit cōmentator. Ali-
quis scribit ⁊ sua ⁊ aliena. sed sua tanq̄ principalia.
aliena tanq̄ annexa ad cōfirmationē. ⁊ talis debz di-
ci autor. Talis fuit magister. q̄n̄ sententias suas po-
nit. ⁊ patrū sententias pfirmauit. Tn̄ vere debet dici
autor hui⁹ libri. ¶ Q̄d ē obi. q̄ solus xps est doctor
⁊ autor. Dicendum. q̄ sicut dicit Aug⁹. in libro de
doctrina ꝓtiana. Docere est dupliciter sicut dicitur
dupliciter aliqs facere videre. Aliter ēm facit vide-